

อาวุธนิวเคลียร์ ว่าจะทรงมหิทธิกว่า ศาสนาเพื่อสันติภาพ?

[1]

แปลและเรียบเรียงจากบทความสองบทความ กล่าวคือ *ภารกิจถาวร : งานศาสนาเพื่อการลดอาวุธนิวเคลียร์* โดยอลิสัน พิตลาค (An Enduring Mission: Religion's Work for Nuclear Disarmament, by Allison Pytlak) และ *ศาสนาและการเมือง* โดย สตีเวน ลอยด์ ลีฟเพอร์ (Religion and Politics, by Steven Lloyd Leeper) – แปลและเรียบเรียงโดย กัทธาร์รัตน์ สุวรรณวัฒนา ตีพิมพ์ในปาจารย์สาร ฤดูฝน 2010

การดำรงอยู่อันสืบเนื่องของมนุษย์บนดาวเคราะห์ใบนี้

ถูกคุกคามจากการสูญพันธุ์ของนิวเคลียร์

แต่ไหนแต่ไร มิเคยปรากฏความสิ้นหวังเช่นนี้ ท่ามกลางมวลมนุษย์

ที่ประชุมโลกแห่งศาสนาเพื่อสันติภาพ, ปฏิญญาเกียวโต, ปี 1970

ถ้อยแถลงข้างต้นได้รับการพิจารณาใน ค.ศ. 1970 ที่เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่นในการประชุมศาสนาเพื่อสันติภาพในระดับโลกครั้งแรก โดยมีผู้แทนจากศาสนาต่างมารวมตัวกันมากที่สุดในโลกในปีเดียวกันนั้น สนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์หรือเอ็นพีที (Nuclear Non-Proliferation Treaty - NPT) มีผลบังคับใช้ และทำให้เราคาดหวังได้ว่าสงครามนิวเคลียร์จะมลายไปอย่างถาวร แต่กระนั้น ช่างน่าตระหนกเหลือเกินที่อีก 40 ปีให้หลัง ประเด็นเรื่องอาวุธนิวเคลียร์ก็ยังคงเป็นประเด็นสำคัญของโลก

ศาสนาเพื่อสันติภาพ (Religions for Peace)

ท่ามกลางสงครามเย็นซึ่งพลังกระตุ้นการเจรจาลดอาวุธก่อนหน้านี้เริ่มอ่อนแรง องค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพ (Religions for Peace) ได้ถือกำเนิดขึ้น โดยมีลักษณะเป็นองค์กรที่ไม่ใช่ของภาครัฐและไม่แสวง

ผลกำไร ซึ่งฆาตกรรมทางศาสนาอันแตกต่างหลากหลายเข้าไว้ด้วยกัน สมาชิกขององค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพคือผู้นำทางศาสนาหรือตัวแทนเฉพาะจากกลุ่มศาสนาที่สามารถสื่อสารและระดมกำลังสมาชิคนับพันล้านที่อยู่ในการปกครอง ในนิยาย โบสถ์ วัด สุหร่า และชินนาก็ออกของพวกเขาได้ และแม้ว่าศาสนาต่างๆเหล่านี้อาจอ้างถึงธรรมชาติของพระเจ้าและกฎแห่งจักรวาลอย่างแตกต่างกัน แต่ทุกศาสนาที่เกี่ยวข้องกับองค์กรก็ล้วนเห็นพ้องต้องกันในจุดหมายทางการเมืองเรื่อง “สันติภาพ” นอกจากนี้ โฮเมอร์ เอแจค (Homer A. Jack) ผู้เป็นเลขาธิการใหญ่คนแรกขององค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพสนใจประเด็นการลดอาวุธนิวเคลียร์อย่างมาก และองค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพก็เน้นประเด็นการลดอาวุธเสมอมา

ประเด็นสำหรับทุกคน

ศาสนาทุกศาสนาล้วนเห็นพ้องต้องกัน ในคุณค่าสูงสุดแห่งชีวิตอันเป็นสิ่งที่พวกเราควรเคารพ ดังนั้น อาวุธนิวเคลียร์ซึ่งจะล้างผลาญสรรพสิ่งจึงเป็นสิ่งซึ่งปรามาสคุณค่าของศาสนาทุกศาสนา

ตามรายงานในบทความ *ศาสนาและการเมือง*¹ กล่าวว่าไว้ว่าประชาชนในรัฐจำนวนมากปรารถนาจะขจัดอาวุธนิวเคลียร์ให้สิ้นไปจากโลก จากการสำรวจล่าสุดในรัฐยี่สิบเอ็ดรัฐ รวมถึงรัฐที่ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ พบว่า 77 เปอร์เซ็นต์ของประชากรที่ร่วมการสำรวจต้องการอยู่ในโลกที่ปราศจากอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1996 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศประกาศว่าอาวุธนิวเคลียร์เป็นสิ่งผิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและรัฐทุกรัฐมีภาระผูกมัดตามกฎหมายในการเจรจาขจัดอาวุธนิวเคลียร์

อย่างไรก็ดี สถานการณ์นี้ยังมีปัญหาซึ่งสามารถจำแนกได้ 5 ประการ กล่าวคือ;

- (1) บั๊จเจกบุคคลที่มีอำนาจมากและกลุ่มต่างๆ ได้รับผลประโยชน์มหาศาลจากอาวุธนิวเคลียร์มาหลายทศวรรษ
- (2) บั๊จเจกบุคคลที่มีอำนาจมากและกลุ่มบางกลุ่มยังคงเชื่อว่าพวกเขาจะสามารถใช้อาวุธนิวเคลียร์ควบคุมโลก

¹ นิยมเรียกทั่วไปว่า เอ็นจีโอ (NGOs - Non-Governmental Organization) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความหมายตามตัวอักษรของ Non-Governmental Organization อาจครอบคลุมองค์กรอะไรก็ได้ที่ไม่ใช่ของภาครัฐบาล ปัจจุบันจึงมีคำใหม่ๆที่ใช้เรียกองค์กรประเภทนี้เพื่อให้ความหมายแคบลง กล่าวคือ องค์กรสาธารณประโยชน์ หรือองค์กรพัฒนาเอกชน

² โบสถ์ของศาสนาฮิว

³ *ศาสนาและการเมือง* โดย สตีเวน ลอยด์ ลีเพอร์ (Religion and Politics, by Steven Lloyd Leeper)

- (3) ผู้คนที่มีความเมตตากรุณาและมีเหตุมีผลยังคงเชื่อมโน้ตศน์อันเลื่อมทราชมครำครีเกี่ยวกับการยับยั้งอาวุธนิวเคลียร์
- (4) อุตสาหกรรมนิวเคลียร์สะกดให้ผู้คนส่วนใหญ่เชื่อว่าอาวุธนิวเคลียร์เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ประดุจตั้งความตายและภายี (พวกเขาต้องการโลกซึ่งปลอดอาวุธนิวเคลียร์มากกว่า แต่ก็ไม่เชื่อว่าจะมีโลกแบบนั้นได้)
- (5) ผู้คนส่วนใหญ่ซึ่งถูกสะกดยังคงเฉยชากับวิกฤตการณ์อาวุธนิวเคลียร์

โดยสรุป จำนวนอาวุธที่เพิ่มขึ้นในคลังอาวุธของชาติไม่ก็ชาติทำให้เกิดการแบ่งแยกและการนิยามความมั่นคงในมิติเดียว การนิยามอันคับแคบนี้เองที่เป็นเหตุให้เครื่องมือแห่งความรุนแรงและน่าพรั่นพรึงผุดพรายขึ้นในโลกและความไม่เสมอภาคจึงคงอยู่อย่างถาวร กล่าวคือชาติจำนวนเพียงหยิบมือได้กุมชีวิตแห่งเชลยมนุษย์ไว้ ทั้งยังประกาศก้องว่าชาติอื่นไม่มีสิทธิครอบครองอาวุธนิวเคลียร์

องค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพในเชิงรุก

งานลดอาวุธขององค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพมีรากฐานในแนวคิดเรื่อง "ความมั่นคงร่วมกัน" (shared security) โดยเราอาจเข้าใจเรื่อง *ความมั่นคงร่วมกัน* ว่าเป็นกระบวนการทัศน์ทางการเมืองอย่างใหม่ซึ่งสะท้อนความเห็นพ้องของศาสนาสำคัญๆของโลกในเรื่องสันติภาพ โดยมีแนวคิดที่ว่าความเปราะบางของเราทุกคนกระตุ้นเตือนให้เราสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความเมตตาและความสัมพันธ์โยงโยแห่งสรรพสิ่งบอกเราให้ร่วมมือกันปกป้องมวลมนุษย์บนแดนดาวนี้ นอกจากนั้น ความมั่นคงของคนหนึ่งคนก็ขึ้นอยู่กับความมั่นคงของผู้อื่น และหาว่ามีใครไม่ที่จะอยู่ได้อย่างปลอดภัยมากกว่าผู้ที่เปราะบางที่สุดในหมู่เรา

ความมั่นคงร่วมกัน เริ่มขึ้นในปี 1970 ในการประชุมแห่งโลกครั้งแรก ในครั้งนั้น ดร. ฮิเดกิ ยูคาวา (Dr. Hideki Yukawa) จากญี่ปุ่น ผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาฟิสิกส์กล่าวคำปราศรัยเรื่องการลดอาวุธ โดยข้อแถลงส่วนหนึ่งในคำประกาศของที่ประชุมมีความว่า "สันติภาพอันกระจ่างตกอยู่ในอันตรายจากความรวดเร็วในการแข่งขันกันทางกำลังทหาร จากช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนซึ่งทวีขึ้นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันน่าสลดทั่วโลก หลังจากไคร้ครวญถึงปัญหาการลดอาวุธ เราเชื่อมั่นว่าสันติภาพไม่อาจบังเกิดขึ้นกลางกองพะเนินแห่งการสะสมอาวุธ ดังนั้น พวกเราจึงขอเรียกร้องให้มีการลดอาวุธอย่างเร่งด่วน โดยจะต้องลดอาวุธแห่งการทำลายล้างทุกชนิด ทั้งอาวุธสามัญ อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมี และอาวุธแบคทีเรีย

ผู้เข้าร่วมการประชุมในเกียวโตให้คำปฏิญาณว่าองค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพจะปลูกสำนึกสาธารณะให้สร้างจุดยืนอันมั่นคงในการต่อต้านสงครามและต่อต้านความหวังแห่งสันติภาพอันกลวงเปล่าในชัยชนะของกองทัพ หนึ่งในกิจกรรมขององค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพคือการออกรายงานการลดอาวุธ (Disarmament Report) ซึ่งรวบรวมจากรายงานต่างๆ ที่ออกมาในระยะเวลาสามปี โดยมีประเด็นเกี่ยวกับการลดอาวุธและความมั่นคงจากมุมมองทางศาสนาที่สำคัญและเป็นกลาง

นอกจากนี้ องค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพยังเป็นสมาชิกสำคัญและมีบทบาทเด่นในการพัฒนาคณะกรรมการเอ็นจีโอเพื่อการลดอาวุธ สันติภาพ และความมั่นคง หรือเอ็นจีโอซีดีพีเอส (NGO Committee on Disarmament, Peace and Security –NGOCDPS) ณ องค์การสหประชาชาติ กรุงนิวยอร์ก โดยมีที่มาจากการประชุมใน ปี 1973 ซึ่งจัดขึ้นโดยเลขธิการใหญ่ขององค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพ ณ กรุงนิวยอร์ก ทั้งนี้ คณะกรรมการเอ็นจีโอซีดีพีเอสนั้นเหมือนกับคณะกรรมการคูที่กรุงเจนีวา และเกิดจากการยอมรับว่าเอ็นจีโอมีสิทธิที่จะเป็นตัวแทนตามที่ได้รับปกป้องเป็นพิเศษในกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติ ส่วนบทบาทของคณะกรรมการเอ็นจีโอซีดีพีเอสคือการประสานงานระหว่างกลุ่มเอ็นจีโอและสำนักเลขธิการองค์การสหประชาชาติและยังคงมีบทบาทมาจนถึงปัจจุบันในการให้บริการและความสะดวกแก่กลุ่มพลเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการลดอาวุธและกิจกรรมด้านสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ